

مبحث اسم
فاعل و اسم
مفعول از
کتاب مادی
الحریة

اسم فاعل

عل اسم فاعل

مانند فعلش عمل می کند یعنی

فعل فاعل می گیرد

اگر فعلش لازم باشد

هم فاعل هم مفعول میگیرد

اگر فعلش متعدی باشد

حالات اسم فاعل

با ال

عمل می کند

بدون هیچ شرطی

چه زمانی ماضی باشد چه حال و آینده

بدون ال

عمل می کند

به شرط اینکه

زمانش حال یا آینده باشد

نکته کند به

نفی

استفهام

ابتدا

موصول

موصوف

ذو الحال

حرف نداء

عمل نمی کند

وقتی زمان اسم فاعل ماضی باشد

احکام

عل اسم فاعل

در عمل کردن فرقی بین اسم فاعل مفرد ماضی یا جمع نیست مگر اینکه

اسم فاعل شنی و جمع زمانی که اضافه به معمولش شود نوشتن می افتد

معمول اسم فاعل

جایز است بر اسم فاعل مقدم شود

اگر اسم فاعل از فعل دو یا سه مفعولی بود

مفعول اول

جایز است که

منصوب شود

مجرور به اضافه گردد

مفعول دوم و سوم باید منصوب باشد

مجرور شود

عطف به لفظ

منصوب شود

عطف به محل

نکته مهم

همه احکامی که در اسم فاعل گفته شد در اسم مبالغه هم جاری است

در بین اوزان صیغه مبالغه

فعل بیشتر عمل می کند

فعل کمتر عمل می کند

فعل هم می کند اما بسیار کم

اسم مفعول

همه نکات مذکور در اسم فاعل برای اسم مفعول هم جاری است مگر اینکه

اسم مفعول نائب فاعل میگیرد و وقتی میتواند نصب دهد که از فعل دو مفعولی یا سه مفعولی گرفته شود که بسیار کم است

شرط خاص اسم مفعول برای عمل این است که از صیغه اصلی اسم مفعول خارج نشود و گرنه عمل نخواهد کرد